

Elevhälsan Tyresö gymnasium

Förslag till beslut

Utvecklingsförvaltningen föreslår gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden att:

- Notera informationen

Iréne Hededal

T.f. förvaltningschef

Beskrivning av ärendet

2016-05-26 fick utvecklingsförvaltningen i uppdrag att utreda hur och i vilken grad som gymnasiets elevhälsa kan stärkas så att alla elevgrupper ska kunna få samma tillgänglighet. Nedan presenteras en kort förklaring kring elevhälsans uppdrag, Tyresö gymnasiums verksamhet samt inhämtande av synpunkter från verksamhetschef barn- och elevhälsan, rektor Tyresö gymnasium samt

skolsköterskan och kuratorn på Tyresö gymnasium. Uppdraget har sitt ursprung från tidigare redovisad rapport till nämnden Språkintröduktion och sfi¹.

Elevhälsa

Från 2010 finns det krav på att alla skolor ska ha tillgång till en samlad elevhälsa som syftar till att stödja skolans pedagogiska verksamhet. Samma år övergick den tidigare *elevvården* till *elevhälsan*. Detta innebär att fokus inte längre ska vara på det som inte fungerar, utan det ska strävas efter att se helheten kring eleverna och fokusera på hälsofrämjande faktorer (Guvå, 2010). Skolhälsovårdens mål, enligt skollagen, är att bevara och förbättra elevens psykiska och kroppsliga hälsa och verka för sunda levnadsvanor.

För elevhälsans insatser ska det finnas tillgång till medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser. Elevhälsan ska främst arbeta hälsofrämjande, förebyggande och ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Socialstyrelsen och Skolverket ger ut en gemensam vägledning för att stärka elevhälsans arbete och för att bidra till utveckling av en likvärdig elevhälsa i hela landet.²

Varken vägledningen eller skollagen ger dock vägledning gällande antal elever per exempelvis skolsköterska, skolkurator och skolläkare. Inte heller via SKL eller Socialstyrelsen finns några sådana aktuella siffror rekommenderade. Den rekommendation som ofta hänvisas till är från riksföreningen för skolsköterskor.³ Denna rekommendation är på max 400 elever/heltid och skolsköterska. Det påpekas dock att rekommendationen inte är en exakt vetenskap och förutsätter ett normalvarierat elevunderlag. Arbetar skolsköterskan uteslutande med elevgrupper där hälsoarbetet tar mer tid som för elever med funktionshinder eller nyinvandrade elever skall antalet elever/heltid justeras nedåt.

¹ <http://insynsverige.se/tyreso-gan/dagordning?date=2016-04-21>

² <http://www.skolverket.se/regelverk/juridisk-vagledning/elevhalsa-1.126285>

³ www.skolskoterskor.se/wp/wp-content/uploads/2013/02/svar-fraga-2.pdf

En undersökning från Socialstyrelsen 2009 visade på att en skolsköterska i genomsnitt hade ansvar för 594 elever på en heltidstjänst, men det kan skifta mellan 70 och 1 400⁴

Tyresö gymnasium

Under läsåret 2013/2014 och 2014/2015 har Tyresö gymnasium haft 1,0 årsarbetande skolsköterska vilket inneburit en personaltäthet motsvarande ca 550/elever per år. Därutöver har Tyresö gymnasium tillgång till skolläkare ca 10 % av en heltid.

Hösten 2015 utökades skolskötersketiden med 10 %. Praktiskt löstes det genom att en av grundskolans deltidsanställda gick upp i arbetstid. Denna ökning fortsatte under vårterminen 2016 och även höstterminen 2016. Den extra resursen har behövts för att underlätta dokumentationshanteringen och möjliggöra utökad tid för hälsosamtal med skolsköterska. Skolläkarens resurser har prioriterats för att kunna erbjuda nyanlända elever på Tyresö gymnasium en snabb kontakt med en skolläkare för eventuell vidare remittering.

Rent lokalmässigt finns möjlighet att utöka skolsköterskebemanningen ytterligare då gymnasiet har två skolsköterskerum.

Alla elever i årskurs ett på Tyresö gymnasium får vid skolstart ett erbjudande om hälsosamtal.

Skolsköterskan har tidigare varit med under inskrivningssamtalet men har tvingats släppa den ambitionen när elevantalet ökat. Efter inskrivningssamtalet påbörjas det administrativa arbetet i form av: rekvirera journaler, kontakt med goda män, boenden och andra vårdinrättningar. Alla nyanlända ska bokas in till skolläkarmottagningen samt tolk ska bokas. Efter det första skolläkarbesöket har skolsköterkan uppföljande ansvar att ge ordinerade vaccinationer, remisser, och fortsatt kontakt med boenden och goda män utifrån elevens hälso- och vårdbehov.

⁴ <https://www.vardfokus.se/tidningen/2012/nr-5-2012-5/tema-elevhalsa.-hog-tid-att-prioritera/>

Hos skolkuratorn kan man som elev söka samtalsstöd för alla sorts frågor. Det kan handla om exempelvis oro och ångest, skoltrötthet, nedstämdhet, självbild, konflikter, stressrelaterade frågor, studieekonomi och egentligen det mesta. Skolkurator på Tyresö gymnasium ingår i skolans elevhälsoteam.

Skolkurator, skolläkare och skolsköterska har under senaste läsåret uppmärksammat att en betydligt större andel av de ensamkommande har en omfattande problematik bestående av traumatiska upplevelser, psykiska- och somatiska skador som de fått både i sina hemländer och/eller under sin flyktväg.

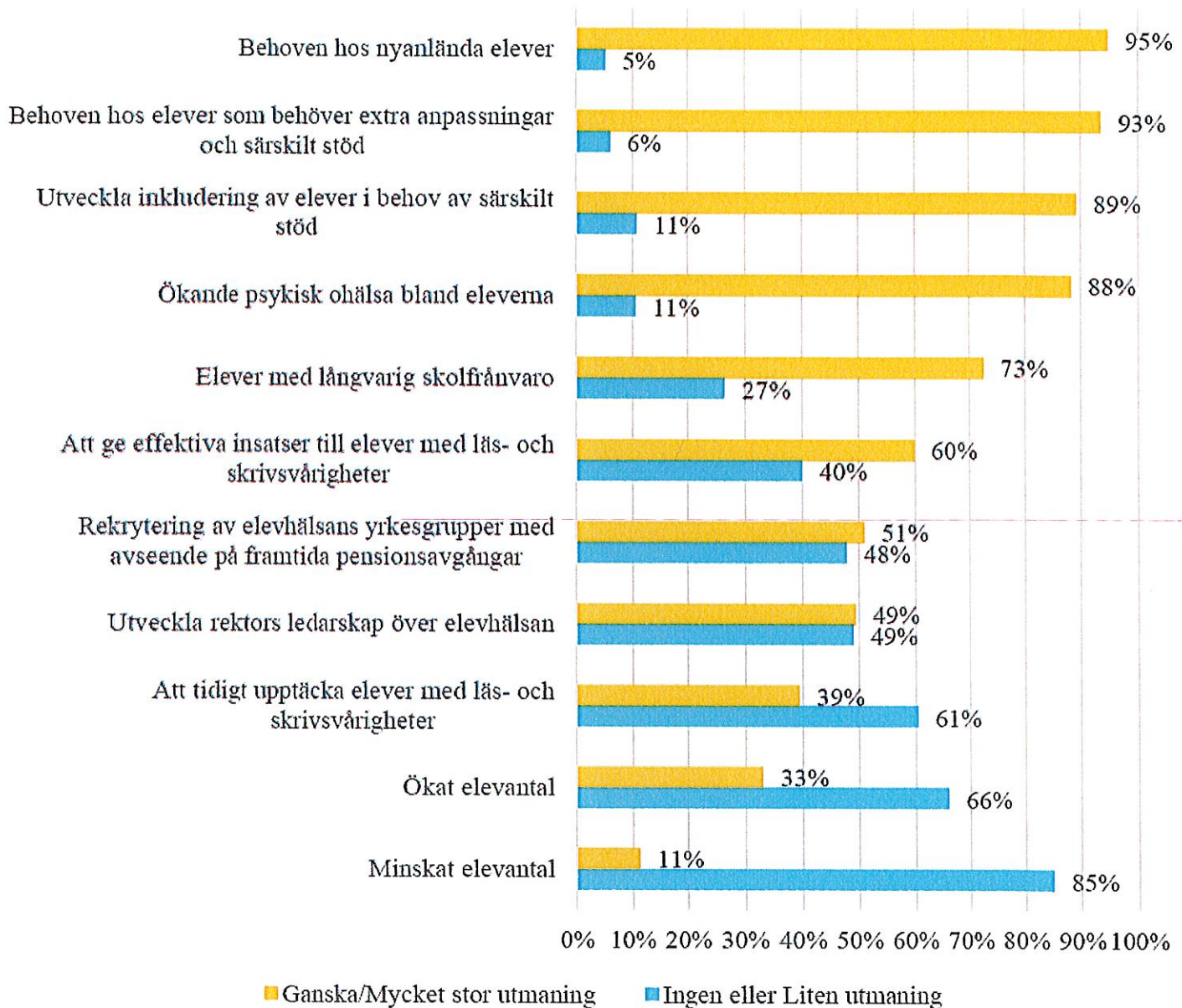
Både skolsköterskan och skolkurator arbetar mycket med introduktionsprogrammen. Kurator uppskattar det till ca 40 % av sin tjänst, skolsköterskan uppskattar det till ca 60 %. Elever från programmen är överrepresenterade besökare och förebyggande arbete behövs i hög grad. Språkintrouktion är det program som behöver mest stöd. Det kan handla om kulturella utmaningar som exempelvis kunskaper om kroppen – sex och relationer. Andra ämnen som de också arbetar förebyggande med är sömn, matvanor, spelvanor och relationer.

Utmaningar som skolsköterska och skolkurator ser i sitt arbete är brist på tid och möjlighet att vara tillgänglighet. Då introduktionsprogrammen blir större blir också arbetsbördan tyngre och tillgänglighet till elevhälsan för övriga elevgrupper minskar.

Utmaningar inom elevhälsan

Det framgår tydligt att många kommuner ser det som en ganska eller mycket stor utmaning för elevhälsan att: möta behoven hos nyanlända elever (95procent).⁵

Utmaningar inom elevhälsan

⁵ SKL, Nuläge och utmaningar i elevhälsan 2015

Övriga behov som hamnar högt är bland andra att tillgodose behoven hos elever som behöver extra anpassningar och särskilt stöd (93 procent), utveckla inkludering av elever i behov av särskilt stöd (89 procent), bemöta ökande psykisk ohälsa bland eleverna (88 procent), finna lösningar för elever med långvarig skolfrånvaro (73 procent), ge effektiva insatser till elever med läs- och skrivsvårigheter (60 procent) samt att möta upp pensionsavgångar inom elevhälsan genom att rekrytera ny personal (51 procent).

Det förefaller inte ha någon större betydelse för svaren i undersökningen om elevhälsan är centralt eller lokalt organiserad eller en blandning av båda. En majoritet av landets kommuner är nöjda med sin organisation av elevhälsan. De bedömer också att rektorerna har en god tillgång till elevhälsans kompetenser, vilket är en viktig förutsättning för att elevhälsoarbetet ska fungera bra. Det har visat sig att i kommuner som har en speciell mottagningsenhet för nyanlända blir skolans elevhälsa avlastad.

Tyresö gymnasiums organisering elevhälsa

Elevhälsans medicinska insatser är organiserade under verksamhetschefen på barn- och utbildningsförvaltningen. Det gäller skolläkare, skolsköterskor samt skolpsykologer. Skolkurator är organiserade under rektorn på Tyresö gymnasium. Tyresö gymnasium har 1,1 tjänst skolsköterska, 0,1 tjänst skolläkare och 1 tjänst skolkurator.

Förslag på förändringar på Tyresö gymnasium gällande elevhälsan

För att elevhälsoteamet ska kunna hinna med sitt arbete med god kvalitet skulle ett alternativ vara att göra en ökning av tjänster med minst en 50 % skolsköterska och 50 % kurator samt öka antal skoläkarmottagningar/termin på Tyresö gymnasium.

Behovet skulle alternativt kunna täckas av en beteendevetare, specialpedagog, "elevcoach" el dyl. tjänst. Den personen skulle kunna avlasta teamet i "kringarbetet" runt elevgruppen nyanlända.

Elevhälsan finansieras genom "avdrag" på elevpengen/programpengen, d.v.s. en eventuell utökning av elevhälsan på Tyresö gymnasium belastar Tyresö gymnasiums budget. Det finns idag inga andra riktade medel till elevhälsan. Grundskolan har tidigare sökt de statsbidrag och blivit tilldelade statsbidrag under 2013 och 2015. Statsbidragen har upphört. Tyvärr har Tyresö gymnasium inte haft möjlighet att vara medsökande då med hänvisning till att skolan då var mitt inte i att anpassa organisationen till ett kraftigt vikande elevunderlag/sämre budgetförutsättningar.

För att se om det går att förstärka elevhälsan bör utvecklingsförvaltningen se över om det finns medel som tilldelat från Migrationsverket för asylsökandes skolgång kan användas.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden beslutade i maj 2016 att avveckla de högskoleförberedande programmen. Detta kan ge ett visst utrymme för elevhälsan.